

CONSILIUL
ELEVILOR

Raportul privind implementarea Statutului Elevului la nivel național 2019

45%

70% 80% 85%

56 900 1517 77 17 50 68 384 15 11 42 99 614
25 593 96 441 56 419 75 18 60
34 28 52 89 126 49 89 12 101

1. CUVÂNT INTRODUCATIV

Dragă cititorule,

Suntem convinși de faptul că și tu, la fel ca noi, îți dorești un sistem educațional funcțional, un sistem al educației care să permită elevilor o dezvoltare armonioasă, atât pe plan profesional, cât și pe plan personal. Un sistem educațional care să ne facă pe noi, cei ce formăm societatea, să fim cetățeni activi, să evoluăm, să cercetăm, să descoperim și să vrem să învățăm pe parcursul întregii noastre vieți. Sună frumos pe hârtie, nu-i așa?

La fel de frumos sună și unul dintre principiile Legii Educației Naționale, care spune că elevul este beneficiarul primar al educației, că întreg sistemul de învățământ este construit având în centru interesele și nevoile sale. Cu acest aspect în minte, ne uităm la cum arată școala din România, cum se simte elevul făcând parte din ea, ținând cont de faptul că drepturile îi sunt încălcate, de foarte multe ori cu bună știință de către ceilalți membri ai comunității școlare.

Sistemele de învățământ moderne recunosc importanța satisfacerii reale a nevoilor și intereselor elevilor, asigurând în acest fel optimizarea și creșterea calității actului educațional. Respectarea drepturilor asigură performanța și eficiența, iar doar prin respectarea tuturor drepturilor pe care elevul le are vom putea declara că elevul este în centrul educației, că școala îi oferă elevului condițiile necesare pentru a deveni un cetățean activ al societății, care să contribuie la dezvoltarea ei.

Consiliul Național al Elevilor, structura de reprezentare a elevilor din România, are ca obiectiv supravegherea respectării drepturilor tuturor elevilor din România. Dorința reprezentanților elevilor de a avea un act normativ care să înglobeze drepturile și obligațiile noastre au rezultat într-un document pe care astăzi îl cunoaștem drept Statutul Elevului. La 10 august 2019, am sărbătorit 3 ani de când Statutul Elevului este în vigoare. Totuși, motivul nostru de sărbătoare era unul impropriu, deoarece există, în continuare, mii de elevi care nu cunosc prevederile acestui act normativ și sute de școli în care el nu este respectat.

Acest raport este menit să ofere o radiografiere clară asupra modului în care este implementat Statutul Elevului la nivel național, atât din perspectiva elevilor, cât și din perspectiva cadrelor didactice, dar și o serie de recomandări care, dacă ar fi implementate, tindem să credem că ar îmbunătăți calitatea actului educațional în școlile din țara noastră.

Fie că ești elev, profesor, părinte sau un simplu cetățean interesat de educație, te invităm să citești raportul și să îl trimiți mai departe. Cu cât va ajunge mai departe, cu atât putem spera că gradul de respectare al acestui document drag nouă va crește, de la an la an.

Biroul executiv al Consiliului Național al Elevilor

1. METODOLOGIE DE CERCETARE SOCIOLOGICĂ

- **Metoda de cercetare:** anchetă pe bază de chestionar autocompletat;
- **Tehnică de cercetare:** sondaj de opinie online, ale cărui întrebări au fost corelate în mod direct cu drepturi și obligații consemnate în actele normative în vigoare;
- **Volumul eșantionului:** **14.328**.

Metoda de cercetare:

Metoda de cercetare folosită pentru ambele grupuri țintă (elevi + cadre didactice) a fost ancheta pe bază de chestionar autocompletat, după cum urmează:

1. Ancheta în rândul elevilor a avut drept grup țintă elevii înmatriculați în unitățile de învățământ preuniversitar gimnazial și liceal din România.

Volumul eșantionului de elevi a fost de **13.011**.

Dintre aceștia:

- 92,1% provin din mediul rural;
 - 7,9% provin din mediul urban.
2. Ancheta în rândul cadrelor didactice a avut drept grup țintă cadrele didactice care predau în unități de învățământ preuniversitar din România.

Volumul eșantionului de cadre didactice a fost de **1.317**.

Dintre acestea:

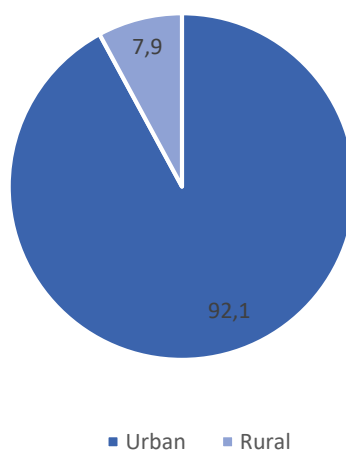
- 74,9% predau în mediul urban;
- 23,8% predau în mediul rural;
- 1,4% predau atât în mediul urban, cât și în mediul rural.

3. INTERPRETAREA REZULTATELOR

A. Elevi

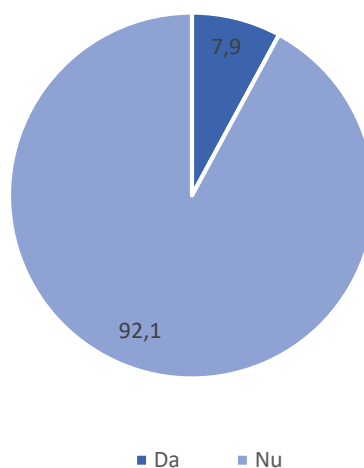
PREZENTAREA CONTEXTULUI

a. *Înveți într-o școală din mediul urban sau rural?*

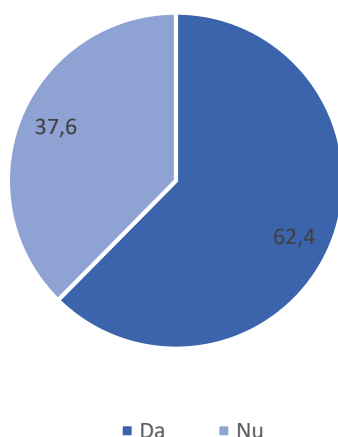
92,1% dintre respondenții noștri învață într-o școală din mediul urban, iar 7,9% dintre elevii care au răspuns chestionarului nostru învață într-o școală din mediul rural.

b. *Înveți într-o școală ce face parte din învățământul special?*

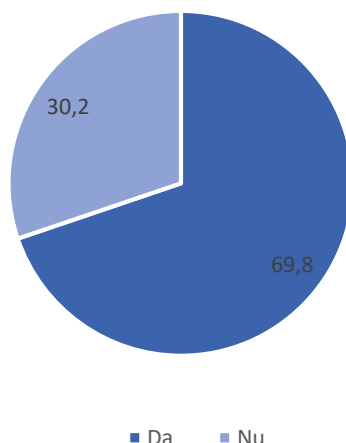
Din totalul elevilor care au răspuns chestionarului nostru, doar 7,9% învață într-o școală specială.

c. *S-au organizat, în acest an școlar, sesiuni de pregătire suplimentară la care elevii au avut acces în mod gratuit?*

Este îmbucurător, totuși, procentul elevilor care au răspuns afirmativ la întrebarea privind organizarea unor sesiuni gratuite de pregătire suplimentară la care să poată avea acces. 62,4% dintre ei au putut beneficia, astfel, de sprijin profesional la materiile la care au avut nevoie pe parcursul anului școlar anterior.

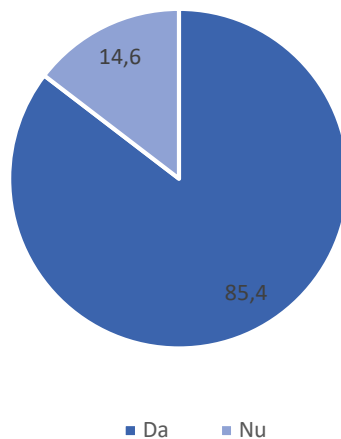
d. Ai auzit de Statutul Elevului?

Din păcate, numărul de elevi care nu au auzit de acest act normativ cu rol de „pilon” în buna funcționare a sistemului educațional românesc este mare: 30,2% dintre respondenți. Acest fapt se datorează lipsei de promovare și de respectare a Statutului Elevului în școli, fapte ce trebuie asumate de către toți actorii educaționali (profesori, părinți, elevi).

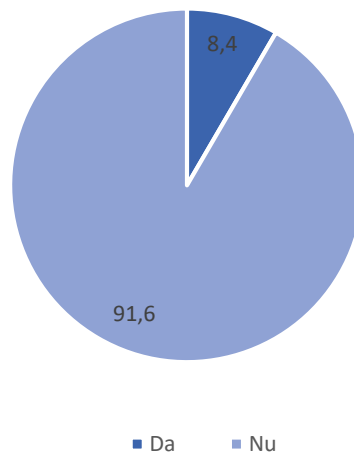
GRADUL DE RESPECTARE AL STATUTULUI ELEVULUI ÎN VIZIUNEA ELEVILOR

1. *Ți-ai putut alege liber, în ultimul an școlar, reprezentanții din cadrul Consiliului Școlar al Elevilor?*

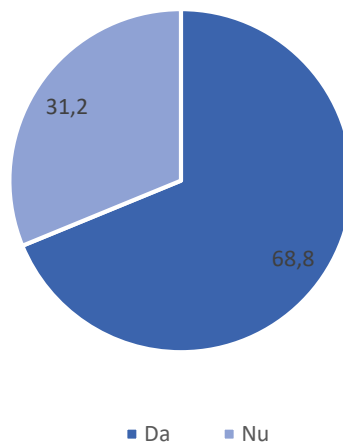
Faptul că elevii nu sunt lăsați să își aleagă reprezentanții în mod democratic, fiind adesea influențați de cadrele didactice, este îngrijorător. Afectând procesul electoral nu doar că prezintă elevilor procesul democratic în mod eronat, aceștia asimilând un astfel de comportament cu un aspect normal, dar schimbă rezultatul alegerilor, în cele mai multe cazuri elevul ales fiind de fapt cel dorit de profesori și nu de elevi.

2. *Cunoști colegi din școala ta cărora să le fi fost interzis, în ultimul an școlar, să candideze pentru o funcție în Consiliul Școlar al Elevilor?*

Un alt mod prin care rezultatul procesului electoral este afectat este prin interzicerea anumitor elevi de a candida, sub pretextul că „nu îndeplinesc anumite condiții”, sintaxă sub care sunt ascunse dorințele cadrelor didactice de a fi ales un anumit elev. Astfel că 8,4% dintre respondenți au asistat la astfel de cazuri, chiar dacă art. 10, lit. e) din Statutul Elevului prevede dreptul elevilor „de a fi ales și de alege reprezentanți, fără nicio limitare sau influențare din partea personalului didactic sau administrativ”, fapte ce au afectat, bineînțeles, rezultatul alegerilor elevilor reprezentanți din aceste unități de învățământ preuniversitar.

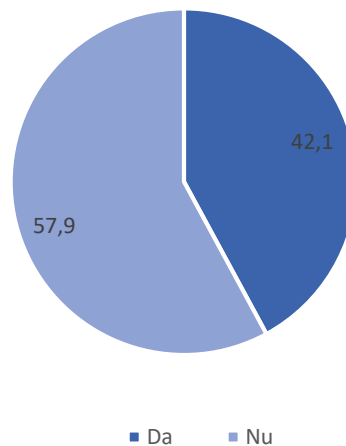
3. *În acest an școlar, ai primit manual gratuite? În cazul în care ai primit manuale gratuite, acestea au ajuns la timp sau au întârziat?*

După cum putem vedea, 31,2% dintre elevi nu au primit toate manualele necesare desfășurării procesului instructiv-educativ și nu au beneficiat de un suport de curs și învățare gratuit, contrar legii în vigoare.

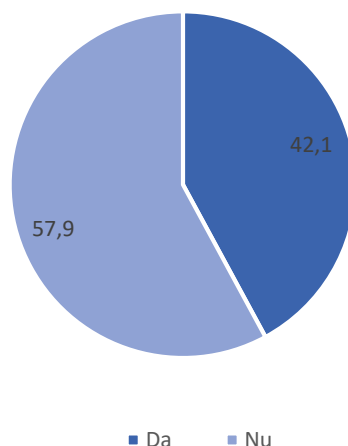
În situațiile în care elevii au primit manualele gratuite (67,9%), în 4,7% din cazuri, manualele au întârziat.

4. *Ai observat, în ultimul an, cazuri în care colegi de-ai tăi să fie tratați diferit în funcție de rasă, etnie, statut social etc.?*

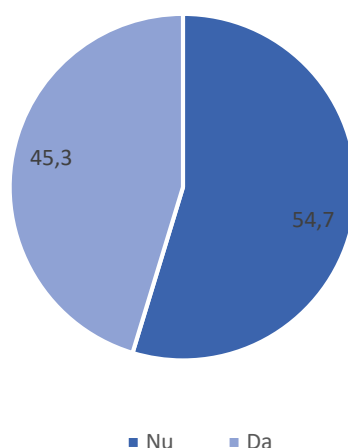
Un procent alarmant de 42,1% dintre elevii respondenți au observat cazuri de discriminare rasială, etnică sau pe baza statutului social în ultimul an, în școala lor.

5. *Ai fost consultat, în ultimul an, cu privire la materiile opționale care urmau să fie propuse?*

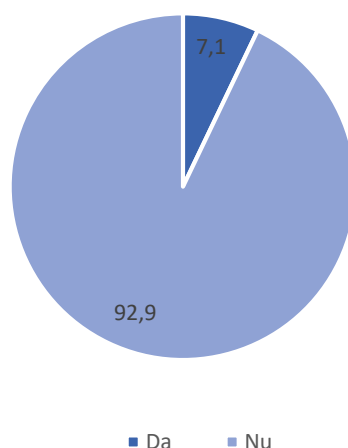
Doar 42,1% dintre elevii consultați prin intermediul chestionarului privind implementarea Statutului Elevului la nivel național și-au exprimat, în ultimul an, opțiunea lor privind materiile opționale (CDS) pe care să le studieze la clasă.

6. *Au existat, în ultimul an, mai multe ore de dirigenție la care ai făcut o altă oră decât cea de consiliere personală/profesională?*

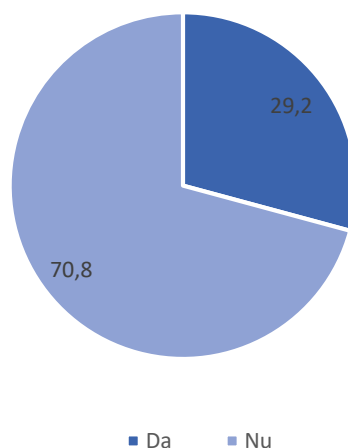
La nivel național, situația se arată îngrijorătoare în ceea ce privește modul în care se realizează ora de dirigenție, aspect care este prefigurat în diagrama următoare. Astfel, ne manifestăm certitudinea că în foarte multe unități de învățământ preuniversitar din România, ora de dirigenție este adesea înlocuită de o oră în plus în care se studiază materia de specialitate a profesorului diriginte, fără a se valorifica importanța dezvoltării personale și profesionale a elevului.

7. *Ți s-au cerut bani pentru înscrierea/admiterea/parcurgerea studiilor?*

7,1% dintre respondenți au afirmat faptul că, în ultimul an, le-a fost pretinsă o anumită sumă de bani pentru admiterea sau parcurgerea în sistemul de învățământ.

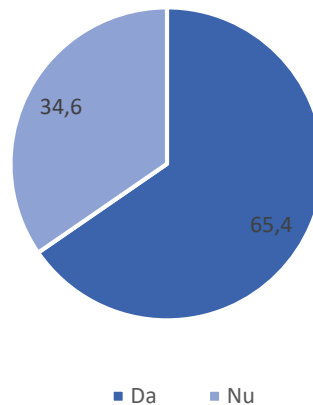
8. Tu sau colegii tăi ați contestat rezultatele vreunei lucrări scrise?

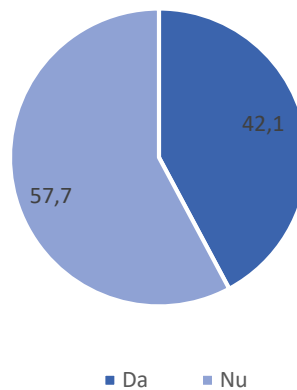
Doar 29,2% dintre elevii respondenți și-au exercitat sau au fost martori atunci când un coleg de-al lor și-a exercitat, pe parcursul ultimului an, dreptul de a contesta rezultatul evaluărilor scrise. Dintre aceștia, 35,7% au exprimat faptul că evaluarea subiectivă i-a dezavantajat, iar restul care au remarcat o evaluare subiectivă din partea profesorilor au afirmat faptul că aceasta a fost una care să avantajeze elevul.

9. Pe parcursul acestui an școlar, consideri că ai avut parte de o evaluare subiectivă și corectă? Dacă nu, în general, când evaluarea a fost subiectivă, ai fost avantajat sau dezavantajat?

Pe parcursul acestui an școlar, consideri că ai avut parte de o evaluare subiectivă și corectă?

Dacă nu, în general, când evaluarea a fost subiectivă, ai fost avantajat sau dezavantajat?

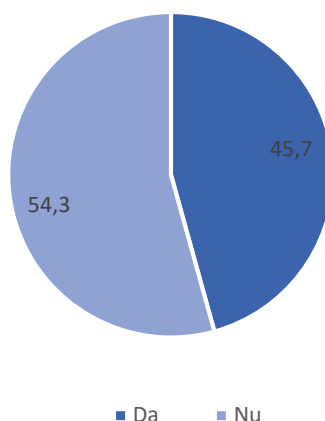

Din păcate, fenomenul subiectivității în evaluare este încă prezent în școlile românești, mai bine de o treime dintre elevii care au participat la consultarea națională derulată în cursul anului școlar anterior afirmând că nu simt că au fost evaluați obiectiv și corect de către profesori.

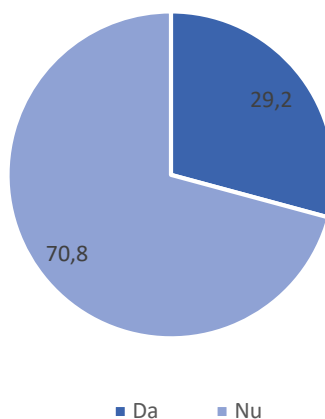
Părerile sunt împărțite în privința caracterului subiectivității în notare, 42,3% dintre aceștia afirmând că au fost avantajați de către cadrele didactice și 57,7% considerând că au fost dezavantajați, prin raportare la prestația lor la evaluare.

10. Consideri că evaluarea colegilor tăi a fost obiectivă și corectă? Dacă nu, în general, când evaluarea a fost subiectivă, au fost avantajați sau dezavantajați?

Consideri că evaluarea colegilor tăi a fost obiectivă și corectă?

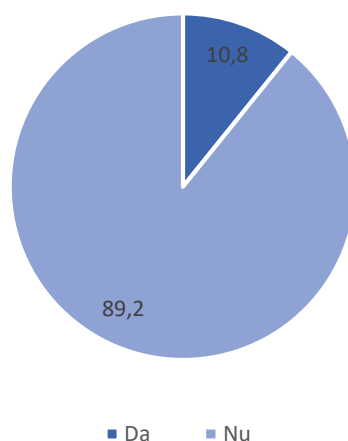

Dacă nu, în general, când evaluarea a fost subiectivă, au fost avantajați sau dezavantajați?

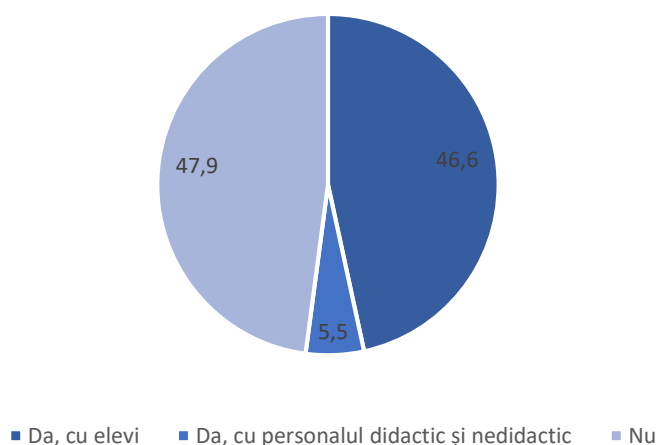
Evaluarea subiectivă este, așadar, un fenomen care persistă în școlile din România, întrucât 45,7% dintre elevii care au răspuns chestionarului nostru au afirmat faptul că au sesizat un astfel de tip de evaluare în școlile lor.

11. Ți s-a refuzat vreodată accesul în școală, în ultimul an școlar, pe motivul nepurtării uniformei sau lipsei elementelor de identificare?

Conform reglementărilor în vigoare, elevii nu pot fi sancționați pentru nepurtarea uniformei, prin acest fapt elevul fiind privat de liberul acces la educație. Cu toate acestea, această problemă încă persistă în România, 10,8% dintre elevii respondenți afirmând că s-au confruntat cu această situație.

12. Ai observat cazuri în care profesorii din școala ta să se comporte nerespectuos cu alte persoane? Dacă da, cine îi trata diferit?

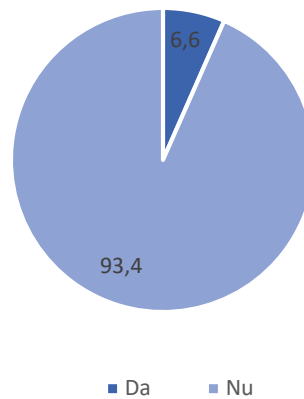

În ciuda faptului că mediul educațional ar trebui să fie unul armonios dezvoltării elevilor și profesorii ar trebui să prezinte un exemplu, există cazuri în care profesorii fac exact opusul. Mai exact, 52,1% dintre respondenți au asistat la situații în care cadrele didactice au avut un comportament neadecvat fie în interacțiunea cu elevii, fie cu alte persoane.

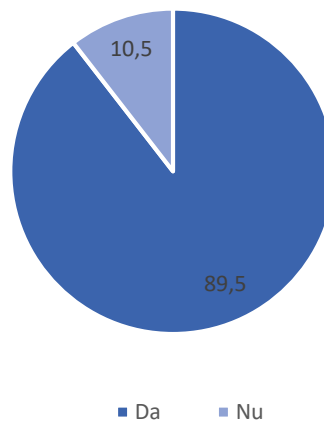
Elevii ne-au comunicat și categoriile de persoane din comunitatea școlară care au manifestat, în cazurile observate, comportamente discriminatorii față de colegii lor. Este alarmant nivelul de discriminare venită din partea personalului didactic, care ar trebui să le folosească beneficiarilor primari ai educației drept exemplu de conduită.

13. Ai organizat/participat în ultimul an școlar la un protest în școala ta, fără a perturba orele de curs? Dacă da, au existat consecințe negative?

Ai organizat/participat în ultimul an școlar la un protest în școala ta, fără a perturba orele de curs?

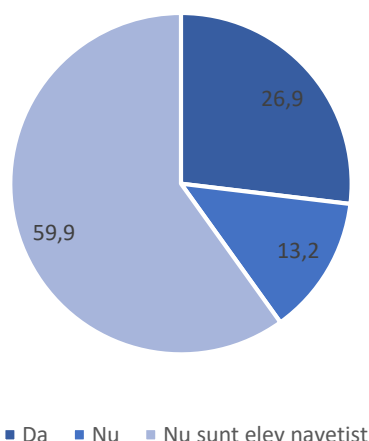

Dacă da, au existat consecințe negative?

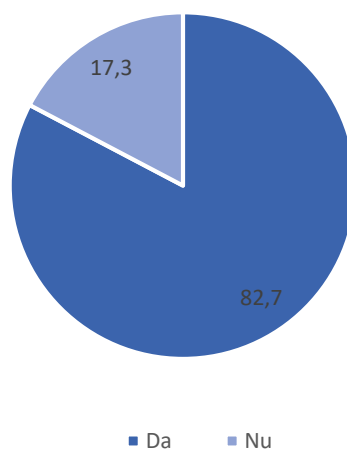
Cu toate că doar 6,6% dintre respondenți au participat sau organizat proteste în anul școlar 2018-2019, puțini dintre aceștia au avut parte de o experiență conform legii. Cu toate că elevii au „dreptul la protest, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare, fără perturbarea orelor de curs” (art. 10, lit. b), Statutul Elevului), 89,5% dintre cei care au luat parte la proteste au fost sancționați prin diferite metode pentru acest lucru.

14. Beneficiezi de decontarea cheltuielilor de transport care îți asigură deplasarea până la școală?

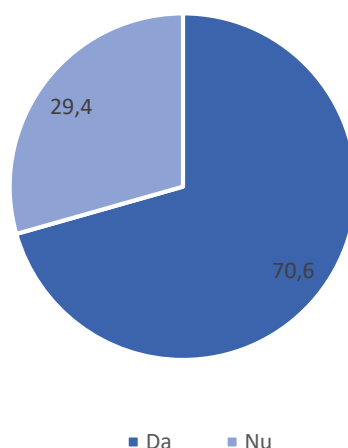
Din totalul de elevi respondenți, 13,2% nu beneficiază de decontarea cheltuielilor de transport, ceea ce demonstrează încă o dată că domeniul educației este subfinanțat și că elevii și părinții sunt cei care au de suferit din această cauză, conceptul de „educație gratuită” existând doar pe foi.

15. Ai avut posibilitatea de a te implica în activități extrașcolare, de a participa la olimpiade sau concursuri școlare fără vreo restricție?

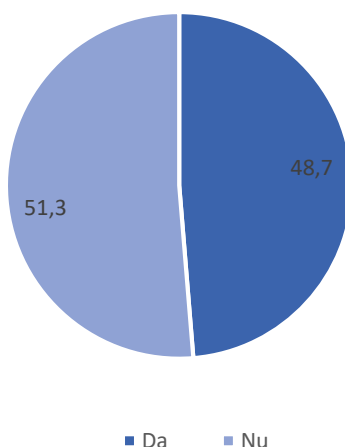
Răspunsurile ne arată faptul că un procent de 17,3% dintre elevi nu a avut posibilitatea de a participa liber la activități extrașcolare, olimpiade sau concursuri școlare, respondenții fiind privați de oportunitățile de dezvoltare personală de care și-au dorit să profite.

16. Ai fost premiat pentru rezultatele tale la activități școlare sau extrașcolare?

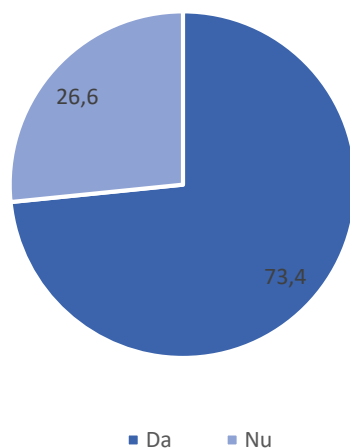
Dintre elevii care au participat însă la activități școlare sau extrașcolare, 29,4% nu au primit vreo recompensă de orice fel pentru rezultatele obținute.

17. Ai acces la actele școlare proprii ce stau la baza situației școlare?

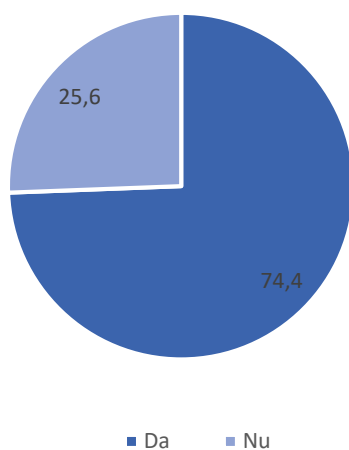
Peste jumătate dintre elevii respondenți afirmă că nu au acces la actele școlare proprii ce stau la baza situației școlare, deși teoretic beneficiază de acest drept. În consecință, corelând cu numărul mare de elevi care nu sunt informați cu privire la notele pe care le obțin înainte ca acestea să fie consemnate în catalog, observăm faptul că aceștia nu au posibilitatea de a avea sub control propria situație școlară.

18. Ești informat cu privire la notele acordate, înainte ca acestea să fie trecute în catalog?

Întrebați fiind dacă sunt informați cu privire la notele care li se acordă înainte de consemnarea lor în catalog, 26,6% dintre respondenți au răspuns negativ.

19. În școala ta, există posibilitatea de a beneficia de consiliere școlară și psihologică în mod gratuit?

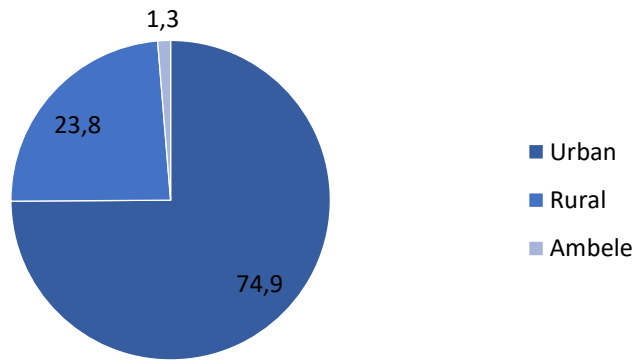

Aflăm că procentul elevilor care știu de existența posibilității de a beneficia de consiliere școlară și psihologică în școală în mod gratuit a crescut față de anul trecut, ajungând la 74,4%.

B. PROFESORI

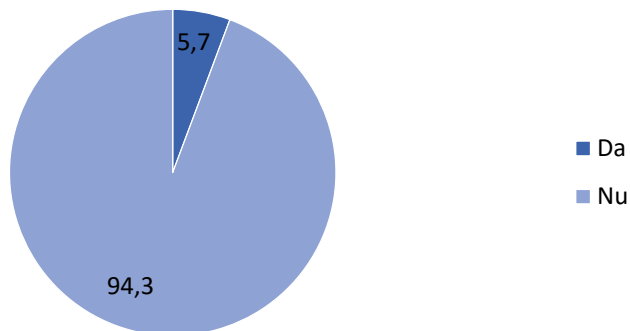
PREZENTAREA CONTEXTULUI

a. Școala în care predați se află în mediul urban sau rural?

74,9% dintre profesorii respondenți predau în mediul urban, în timp ce 23,8% predau în școli din mediul rural. Doar 1,4% dintre respondenți predau în școli din ambele medii.

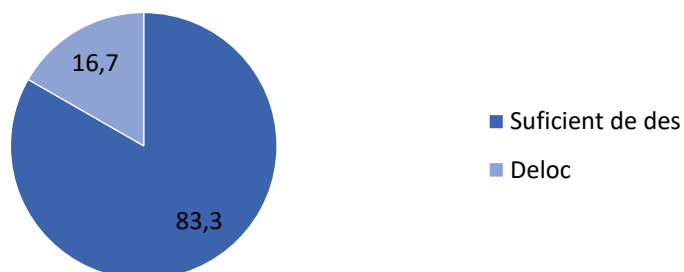
b. Predați în învățământ special?

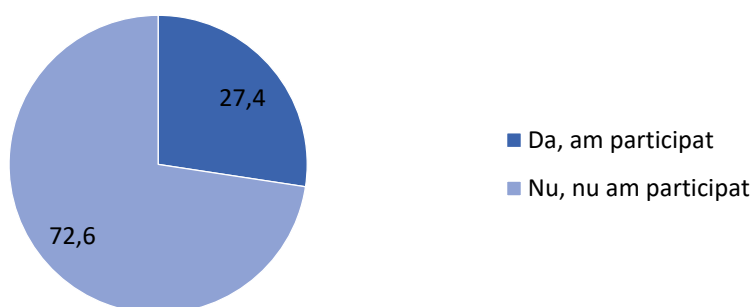
Doar 5,7% dintre respondenți activează în învățământul special.

c. Cât de des s-au organizat, în ultimul an școlar, în școala dumneavoastră, sesiuni de pregătire suplimentară gratuite? Ați fost implicat într-un astfel de program de pregătire suplimentară?

Cât de des s-au organizat, în ultimul an școlar, în școala dumneavoastră, sesiuni de pregătire suplimentară gratuite?

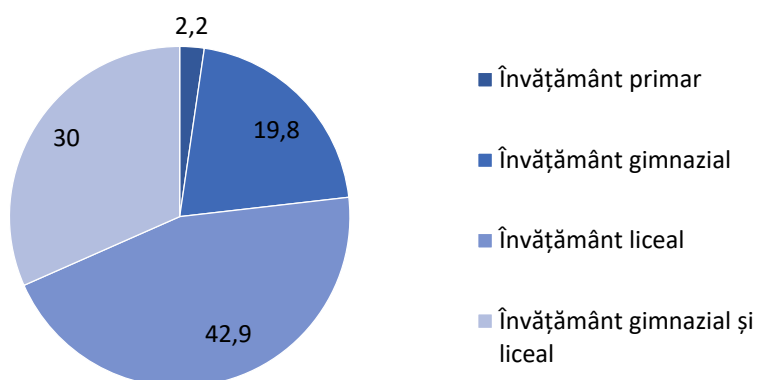

Ați fost implicat într-un astfel de program de pregătire suplimentară?

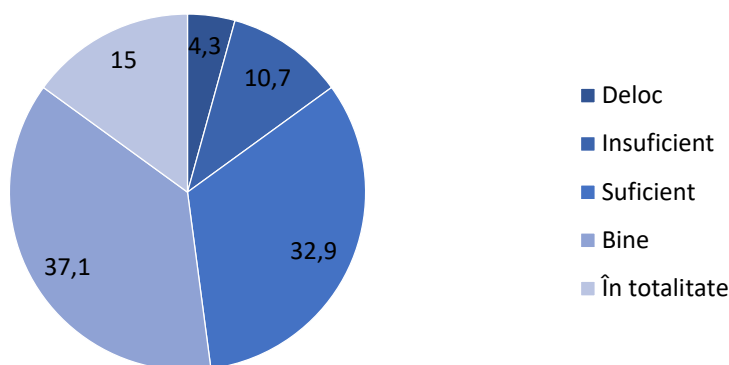
Cu toate că 83,3% dintre respondenți afirmă faptul că astfel de cursuri gratuite se organizează periodic în școlile în care aceștia predau, doar 27,4% dintre profesorii care au completat chestionarul nu au participat la acestea.

d. Predați pentru elevi de gimnaziu sau pentru elevi de liceu?

2,2% dintre profesorii care au răspuns predau în învățământul primar, 19,8% predau în învățământul gimnazial, 42,9% - în învățământul liceal, iar 30% dintre aceștia activează atât în învățământul gimnazial, cât și în cel liceal.

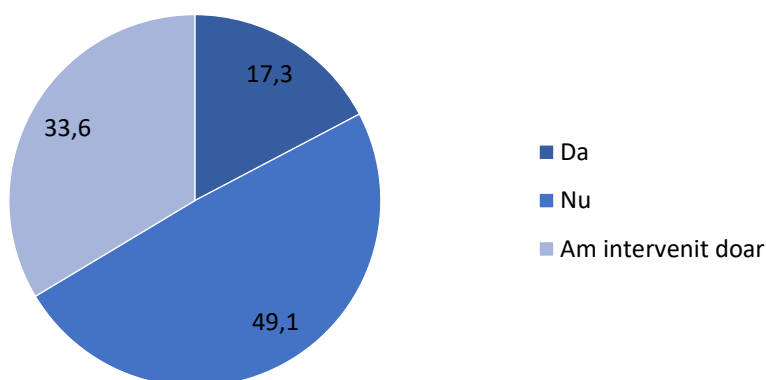
e. În ce măsură considerați că elevii din școala în care predați cunosc prevederile Statutului Elevului?

La această întrebare, pe o scară de la 1 la 5, 1 reprezentând deloc, iar 5 în totalitate, 4,3% dintre profesorii respondenți au ales 1, 10,7% - 2, 32,9% - 3, majoritatea, și anume 37,1%, a răspuns 4, iar 15% - 5. Cu toate că profesorii sunt conștienți de faptul că elevii nu cunosc în totalitate prevederile Statutului Elevului, actul normativ care cuprinde atât drepturile, cât și obligațiile elevilor, aceștia nu întreprind nicio acțiune pentru a face aceste prevederi cunoscute elevilor.

GRADUL DE RESPECTARE AL STATUTULUI ELEVULUI ÎN VIZIUNEA CADRELOR DIDACTICE

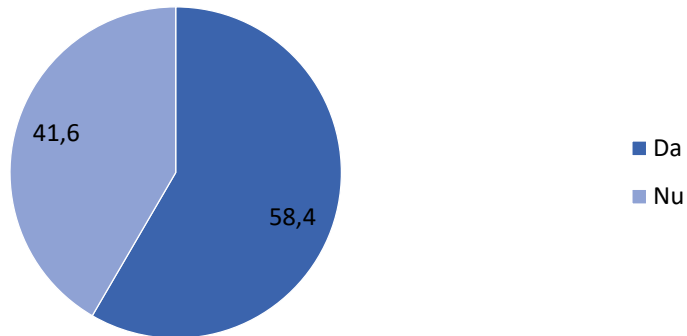
1. *Ați organizat vreodată alegeri pentru funcțiile vacante din cadrul Consiliului Școlar al Elevilor? Dacă da, ce atribuții ați avut în organizarea alegerilor?*

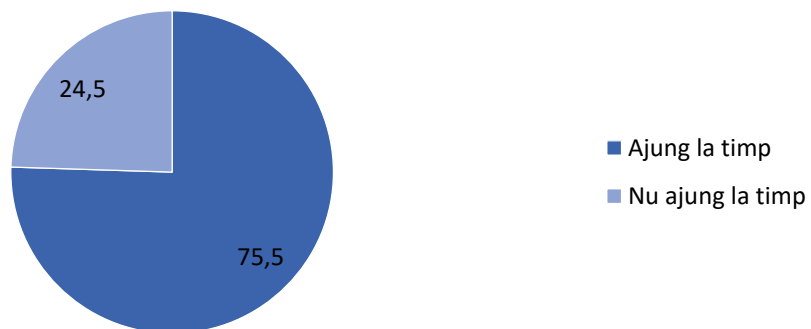
Faptul că 17,3% din profesorii care au organizat alegerile pentru funcțiile vacante din cadrul Consiliului Școlar al Elevilor au avut rolul de a coordona sau monitoriza alegerile din cadrul consiliilor școlare ale elevilor denotă, pe de-o parte, respingerea acestora de a oferi independența atât de necesară acestor structuri, cât și faptul că procesul democratic, care presupune ca elevii reprezentanți să fie aleși doar de către elevi, fără a fi influențați de opinia cadrelor didactice, afectând astfel legitimitatea actului de reprezentare.

2. *Elevii au beneficiat, în acest an școlar, de manuale gratuite în școala în care predați? În cazul în care elevii din școala în care predați au primit manuale gratuite, au ajuns aceste manuale la timp sau au întârziat?*

Elevii au beneficiat, în acest an școlar, de manuale gratuite în școala în care predați?

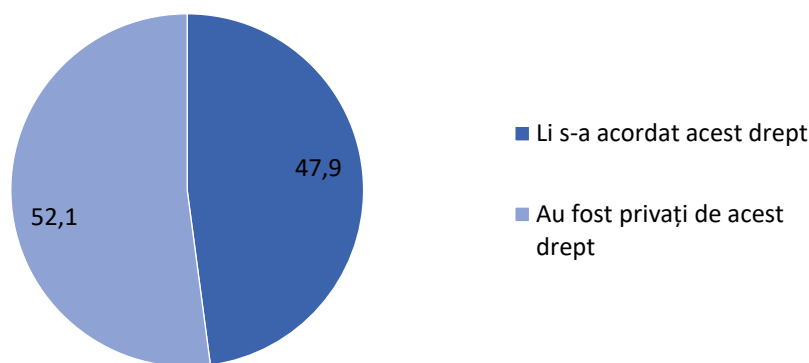
În cazul în care elevii din școala în care predați au primit manuale gratuite, au ajuns aceste manuale la timp sau au întârziat?

O altă statistică alarmantă este faptul că 41,6% dintre profesorii respondenți au afirmat faptul că elevii din unitatea de învățământ în care predau nu au primit toate manualele gratuite în anul școlar 2018-2019, fiind încălcată una dintre primele prevederi ale Legii Educației Naționale, și anume accesul gratuit la educație. Se poate concluziona că decidenții nu acordă atât de multă atenție sistemului educațional deja șubred, periclitând astfel procesul de predare-învățare și punând, din nou, educația pe un loc secund.

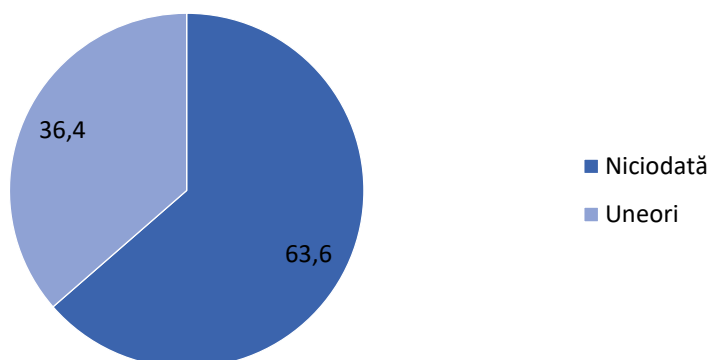
Chiar și așa, din procentul prea mic de elevi care primesc manuale gratuite, în 24,5% din cazuri, manualele nu ajung la timp, ceea ce întărește afirmația mai sus realizată.

3. *În ce măsură credeți că li s-a oferit elevilor sancționați dreptul la apărare, conform legii?*

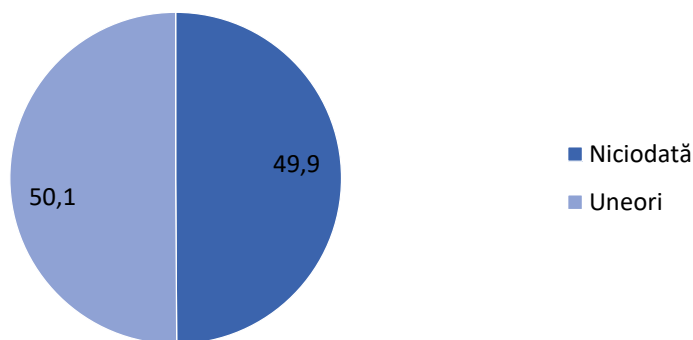
Doar în 47,9% din cazuri li s-a acordat dreptul elevilor de a se apăra. În 52,1% din situații, elevii au fost privați (într-o măsură mai mare sau mai mică) de dreptul la apărare, fapt ce reflectă nu doar modul josnic în care sunt tratați elevii, acestora nefiindu-le acordat unul dintre cele mai importante drepturi ale omului, dar și modul în care respectarea drepturilor elevilor în școli se face doar pe foaie, realitatea fiind una tristă.

4. Care a fost frecvența aplicării sancțiunilor colective la clasele la care dumneavoastră predați, în acest an școlar?

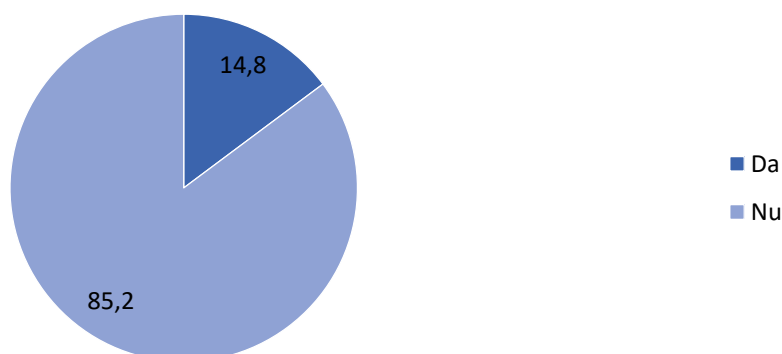
Cu toate că 63,6% dintre profesori afirmă faptul că acest lucru nu s-a întâmplat niciodată, 36,4% dintre respondenți recunosc că au existat cel puțin câteva cazuri în care elevii au fost sancționați colectiv, fapt ce nu contravine doar prevederilor Statutului Elevului - art. 17, alin. (1).

5. Cât de des au fost elevii din școala în care predați sancționați în fața colectivului clasei/școlii?

49,9% dintre respondenți declară faptul că acest lucru nu s-a întâmplat niciodată în școala în care aceștia predau, însă, în 50,1% din cazuri, sancționarea unui elev în fața colectivului este încă o practică întâlnită în școlile românești. Pe lângă încălcarea art. 16, alin. (6) din Statutul Elevului, acest mod de sancționare are un impact psihologic negativ asupra elevului, fapt care îi poate afecta activitatea la școală, dar și activitățile din planul personal.

6. *Ați observat, în ultimul an, cazuri în care elevi din școala în care predați să fie tratați diferit în funcție de rasă, etnie, statut social etc.? Dacă da, care credeți că era cauza discriminării?*

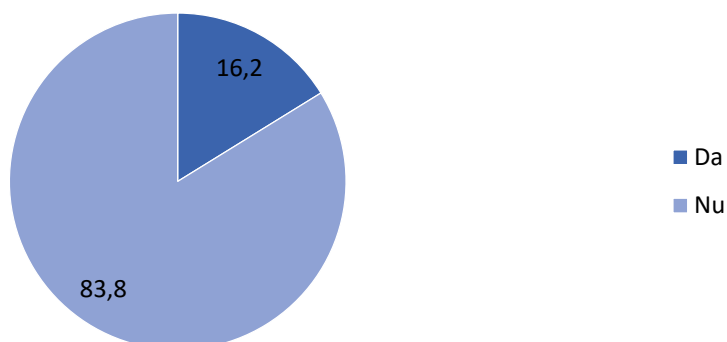

Din păcate, discriminarea încă este prezentă în școli, conform afirmațiilor a 14,8% dintre respondenți. Chiar dacă procentul poate părea scăzut, acesta trebuie să reprezinte un semnal de alarmă pentru toți actorii educaționali, întrucât acest fenomen este adeseori mușamalizat.

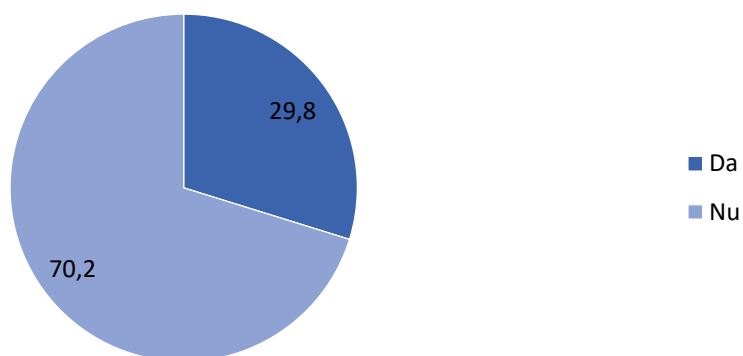
Cele mai întâlnite cauze ale discriminării sunt etnia, situația socio-economică, familia sau rasa, iar printre cei care tratează diferit elevii se numără atât alți elevi, cât și profesorii și conducerea școlii.

7. *Ați asistat, în acest an școlar, la cazuri în care elevul agresa verbal profesorul? Dar la cazuri în care profesorul agresa verbal elevul?*

Ați asistat, în acest an școlar, la cazuri în care elevul agresa verbal profesorul?

Dar la cazuri în care profesorul agresa verbal elevul?

29,8% dintre profesorii respondenți susțin faptul că au asistat la cazuri în care elevul agresa verbal profesorul, ceea ce demonstrează încă o dată o ruptură care nu a fost rezolvată dintre generații, acest lucru reflectându-se la nivelul actului educațional, unde există o gravă problemă de comunicare.

Însă și reciproca este adevărată: în 16,2% din cazuri, elevul a fost cel agresat verbal de către profesor. Cauza este aceeași: diferențele dintre generații sunt foarte mari, însă decidenții nu consideră acest aspect unul important și refuză, în ciuda dovezilor care apar constant, să acorde atenție acestui fapt.

4. Sumar executiv

Pentru prima dată în istoria Consiliului Național al Elevilor, Raportul privind implementarea Statutului Elevului la nivel național a fost realizat în urma unei consultări bilaterale, astfel încât, pentru a putea obține o imagine reală cu privire la cum arată sistemul de învățământ românesc, am consultat atât beneficiarii direcți ai educației, cât și personalul didactic. Din nefericire, gradul cunoașterii acestui important act normativ care este Statutul Elevului este unul scăzut pentru ambele categorii consultate, aspect care ne determină să milităm pentru ca fiecare actor implicat în procesul educațional să cunoască principalele prevederi ale Statutului Elevului, prin derularea unor campanii de informare la firul ierbii, care să țintească atât elevii, cât și profesorii și părinții.

Independența structurilor de reprezentare a elevilor la nivel școlar este adesea periclitată de implicarea profesorilor în procesul de alegere a elevilor reprezentanți, aspect care ne determină să considerăm că, în continuare, există o foarte mare rezistență în relațiile stabilite între principalii actori ai sistemului de învățământ, elevii și profesorii. Conform raportului nostru, o treime din profesorii respondenți au mărturisit că s-au implicat în procesul electoral de la nivel școlar, fapt pentru care, în cursul mandatului următor vom analiza cu o mai mare strictețe aceste procese stabilite la nivelul unităților de învățământ.

În ceea ce privește fenomenul discriminării pe baza etniei, rasei sau a statutului social, frecvența acestor situații a fost semnalată atât de elevi, cât și de cadrele didactice, fapt care ne determină să solicităm autorităților competente un plan riguros de monitorizare a acestor cazuri. Adeseori, comisiile stabilite la nivelul școlilor (de exemplu, comisia pentru combaterea violenței) nu au o activitate foarte relevantă în combaterea acestor fenomene, fapt pentru care considerăm că la nivelul managementului fiecărei clase trebuie prefigurată un plan concret de măsuri pentru care fiecare actor să poată identifica o situație în care un elev sau un profesor este discriminat, toleranța pentru aceste cazuri de violență trebuie să fie zero, în vederea dezvoltării unui climat educațional bazat pe incluziune.

Calitatea serviciilor de sprijin pentru elevii din România este, de asemenea, una îndoielnică. Lipsa accesului la servicii de orientare în carieră, de consiliere psihologică, nerespectarea drepturilor elevilor privind facilitățile de transport pe care autoritățile ar trebui să le asigure beneficiarilor primari ai educației, problemele privind accesul la manuale într-o stare optimă, de materiale informative calitative, dar și inechitatea în sistemul de acordare al burselor demonstrează faptul că sistemul educațional din România mai are mulți pași de parcurs pentru a fi unul incluziv și de calitate, care să se bazeze pe participare și pe valorificarea potențialului fiecărui elev. De asemenea, analizând rezultatele obținute în urma consultărilor, dar și privind în ansamblu diverse medii educaționale, nu am putut să nu observăm faptul că fondul școlii este încă tolerat în unitățile de învățământ preuniversitar, întrucât autoritățile publice gestionează cu o teribilă iresponsabilitate sectorul educațional, fapt care determină atât elevii, cât și profesorii să susțină fictiv acest sistem, prin măsuri nelegale care să suplinească lipsa bazei materiale, a consumabilelor, dar și a serviciilor (de exemplu, serviciile de pază și protecție).

Nu în ultimul rând, ne aplecăm atenția asupra lipsei spiritului critic perpetuată în școlile din România. Elevii nu sunt încurajați să își cunoască drepturile, nu sunt informați despre acestea, iar chiar și atunci când și le exercită (de exemplu, contestă rezultatul lucrărilor scrise), ei sunt mai degrabă tratați într-un mod discriminatoriu, întrucât au îndrăznit să își ceară drepturile înapoi, să pretindă o evaluare obiectivă și un sistem centrat pe nevoile și interesele lor. În aceeași măsură scăzută se prefigurează și respectarea dreptului elevilor de a oferi feedback semestrial cadrelor didactice, întrucât acest proces nu este valorificat în procesul real de evaluare a profesorilor și a performanțelor lor didactice.